

stolittya [Prerequisites for the development of the theory of physical education in Ukraine in the second half of the 20th century]. *Osvita ta pedahohichna nauka*. № 3 (172). S. 76–83.

8. Obzor svetskoy zhizni [Review of social life]. Kiyevlyanin. 1861. № 4. S. 23.

9. Okopnyy, A. M. (2001). Fizychnе vykhovannya v spadshchyni ukraïns'kykh pedahohiv (druha pol. XIX – persha pol. XX stolittya) [Physical education in the heritage of Ukrainian teachers (second half of the 19th – first half of the 20th century)]: avtoref. dys. ... kand. nauk z fiz. vykhovannya i sportu. L. 19 s.

10. Predvaritel'nyye pravila narodnogo prosveshcheniya [Preliminary rules of public education]. TSDIA Ukraïni. F. 101. Od.zb. 103. 567 ark.

11. Prykhod'ko, H. I. (2008). Stanovlennya fizychnoho vykhovannya ta sportu u vyshchyykh navchal'nykh zakladakh Ukraïny : istoriko-pedahohichnyy aspekt [Formation of physical education and sports in higher educational institutions of Ukraine: historical and pedagogical aspect]. *Visnyk Chernih. derzh. ped. un-tu im. T. H. Shevchenka. Ser. Pedahohichni nauky. Fizychnе vykhovannya ta sport*. Chernihiv. Vyp. 55. T. 1. S. 25–28.

12. Urochni tablytsi vil'nykh himnastychnykh vprav i pochatkovoho fekhtuvannya 1859 r. [Timetables of free gymnastic exercises and elementary fencing in 1859]. TSDIA Ukraïny. Viddil rukopysiv. VRI-14-117.

13. (2004). Ushyns'kyu K. D. i suchasnist': priorytetni napryamky rozvytku profesiynoyi osvity [Ushinsky K. D. and

modernity: priority areas of development of professional education]: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf., 21-22 zhovt. 2004 r. / Pivdenoukr. derzh. ped. un-t im. K. D. Ushyns'koho ; red.kol. O. YA. Chebykin. O. : PDPU im. K. D. Ushyns'koho. 244 s.

14. Ushynskiy, K. D. (1948). Sobraniye sochineniy : v 11 t. [Collected works: in 11 vols]. M. ; L. : Izd-vo APN RSFSR, 1948–1952. T. 1. 525 s.

15. Fil', M. S. (1927). Holovni momenty pidhotovky i perepidhotovky robotnykiv fizychnoyi kul'tury [The main points of training and retraining of physical culture workers]. *Shlyakh osvity*. № 5. S. 184–187.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КОШЛЯК Михайло Анатолійович – кандидат педагогічних наук, Президент Федерації дзюдо України.

Наукові інтереси: теорія і практика фізичного виховання в Україні у другій половині XIX – XX століття.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KOSHLYAK Mykhailo Anatoliyovych – Ph. D. in Pedagogy, President of the Judo Federation of Ukraine.

Scientific interests: theory and practice of physical education in Ukraine in the second half of the 19th – 20st century.

Стаття надійшла до редакції 12.10.2022 р.

УДК 378.013.3

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-207-175-179

КУЛКОВА Світлана Вікторівна –

кандидат педагогічних наук, доцент,

докторант кафедри педагогіки та спеціальної освіти

Центральноукраїнського державного педагогічного університету

імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0397-6853>

e-mail: svetlanagrozan@ukr.net

АРТ-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті автор розглядає арт-менеджмент як складову частину соціокультурної діяльності. Актуальність означеної проблеми зумовлена складною соціокультурною ситуацією, що склалася в нашій країні в останні роки. Перетворення, що відбувалися протягом останніх десятиліть в економічній, технологічній, соціальній галузях, багато в чому були пов'язані з масштабним впливом засобів масової інформації, розширенням міжкультурних контактів з різними країнами, реалізацією проєктних технологій, впровадженню ринкової економіки тощо, у результаті чого сучасна молода людина змушена змінювати свої світоглядні позиції стосовно людей, себе і навколишньої дійсності.

У сучасному суспільстві дедалі більшого значення набуває соціокультурна діяльність, спрямована на збереження й передачу культурних цінностей, розвиток, самоствердження та самореалізацію як окремої особистості так і групи людей у вигляді їх залучення до означених цінностей і сьогодні соціокультурна діяльність є невід'ємною частиною існування та активної діяльності особистості, організації, держави. Однією з найактуальніших є проблема підготовки майбутніх спеціалістів галузі культури та мистецтва в умовах інтеграції до світового загальноосвітнього простору на основі технологій арт-менеджменту.

Впровадження сучасних технологій арт-менеджменту у систему вищої освіти передбачає висування на перший план творчих продуктивних завдань; «занурення» в художньо-проєктну діяльність із подальшою обробкою окремих елементів та дій; слідування творчих завдань логіці зростаючої креативності, пізнавальної та розвиваючої значущості; спонукання до самореалізації у професійній діяльності, висування нових цілей та творчих задумів.

Ключові слова: суспільство, соціокультурна діяльність, арт-менеджмент, технології, заклад вищої освіти.

KULIKOVA Svitlana Viktorivna –

Candidate of Pedagogical Sciences, associate professor,

doctoral student of the Department of Pedagogy and Special Education

of Volodymyr Vinnichenko Central Ukrainian State Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0397-6853>

e-mail: svetlanagrozan@ukr.net

ART MANAGEMENT AS A COMPONENT PART OF SOCIO-CULTURAL ACTIVITY

In the article, the author considers art management as an integral part of socio-cultural activities. The relevance of this problem is determined by the complex socio-cultural situation that has developed in our country in recent years. The transformations that took place during the last decades in the economic, technological, and social spheres were largely connected with the large-scale influence of the mass media, the expansion of intercultural contacts with different countries, the implementation of project technologies, the introduction of a market

economy, etc., as a result of which the modern young a person is forced to change his worldview positions in relation to people, himself and the surrounding reality.

In modern society, socio-cultural activities aimed at the preservation and transmission of cultural values, development, self-affirmation and self-realization of both an individual and a group of people in the form of their involvement in these values are gaining more and more importance, and today socio-cultural activities are an integral part of existence and active activity individuals, organizations, states. One of the most urgent is the problem of training future specialists in the field of culture and art in the conditions of integration into the global general education space based on art management technologies.

The introduction of modern art management technologies into the system of higher education involves putting creative and productive tasks to the fore; «immersion» in artistic project activity with further processing of individual elements and actions; following the logic of creative tasks of growing creativity, cognitive and developmental significance; motivation for self-realization in professional activities, setting new goals and creative ideas. Target guidelines for the application of art management technologies in a higher education institution include: updating the subject content, combining in it different forms of activity, semantic spectrums and value orientations; providing students with opportunities for personal self-development, self-awareness in professional activities.

Keywords: society, socio-cultural activity, art management, technology, higher education institution.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Актуальність проблеми зумовлена складною соціокультурною ситуацією, що склалася в нашій країні в останні роки. Перетворення, що відбувалися протягом останніх десятиліть в економічній, технологічній, соціальній галузях, багато в чому були пов'язані з масштабним впливом засобів масової інформації, розширенням міжкультурних контактів з різними країнами, реалізацією проєктних технологій, впровадженням ринкової економіки тощо.

У результаті сучасна молода людина змушена змінювати свої світоглядні позиції стосовно людей, себе і навколишньої дійсності. З цього приводу Т. Сумінова зауважує: «Людина по-новому сприймає, розуміє, відкриває світ, який вона сама змінила, і сама в ному змінюється» [6, с. 3]. Зміни, що відбуваються, фіксуються в системах різних наук – у психології, педагогіці, політології, соціології, етнографії, економіці та ін.

Слід зазначити, що в даний час менеджмент став невід'ємною частиною діяльності соціокультурних установ, які разом з державними, приватними інститутами та всім суспільством в цілому занурилися в ринкові відносини, що висувують нові й жорсткі вимоги до діяльності та управління на всіх рівнях – від невеликого провінційного клубу до державних органів керування культурою [5].

Т. Сумінова зазначає, що «державні установи культури хоч і продовжують отримувати фінанси з бюджету, проте вони повинні простосовуватися до ринкових відносини – шукати способи заробити кошти, залучати спонсорів, інвесторів тощо» [6, с. 5]. Це означає, що соціокультурна діяльність не може успішно розвиватися без професійного, компетентного управління та регулювання, що потребує розробки нових способів підготовки студентів в закладах вищої освіти та застосування найефективніших технологій навчання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Різноманітні аспекти соціокультурної діяльності в різних галузях в останні роки стають дослідженням вітчизняних та зарубіжних вчених, з-поміж яких слід назвати М. Аріарського, О. Оленіну, Н. Павліченко, Р. Силко, Т. Сумінову, О. Щербіну-Яковлеву, В. Чижикова та ін.

Активна розробка соціокультурних технологій за кордоном почалася в середині ХХ століття у наукових розвідках американської, а згодом і європейської школи, представниками яких є Б. Блум, Д. Брунер, Г. Гейс, Д. Карнегі, Дж. Керолл, В. Коскареллі, Д. Хамблін, та ін. Представниками вітчизняної теорії та практики є Є. Бондаревська, Ю. Бабанський, В. Беспалько та ін.

Феномен арт-ринку як проблему сучасної культурології розглядає С. Русаков, технології

соціокультурної діяльності досліджує І. Лисакова, соціокультурні технології в організації дозвілля є предметом наукових розвідок І. Сидор, менеджмент культурно-мистецької сфери вивчають О. Антонюк, Н. Головач, А. Грушина та ін.

Мета статті – розглянути особливості арт-менеджменту як частини соціокультурної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному суспільстві дедалі більшого значення набуває соціокультурна діяльність, спрямована на збереження й передачу культурних цінностей, розвиток, самоствердження та самореалізацію як окремої особистості так і групи людей у вигляді їх залучення до означених цінностей [1]. Така діяльність дуже важлива, оскільки спрямована на вирішення соціально значущих суспільних проблем та задоволення культурних потреб соціуму.

Соціокультурна діяльність різноманітна, містить велику кількість різних варіантів та напрямків. Крім того, вона, в основному, пов'язана з організацією дозвілля та відрізняється винятковою добровільністю й свободою вибору кожного члена суспільства, оскільки виконує рекреаційно-оздоровчу, культурно-творчу, розвиваючу та інформаційно-просвітницьку функції.

Взаємодія людей в процесі соціокультурної діяльності може мати спонтанний, самодіяльний характер, проте, на думку М. Аріарського, насамперед «вона здійснюється під педагогічним впливом, що забезпечує конструктивні зміни людини та навколишнього середовища відповідно до заданої моделі та методично інструментованої технології» [1, с. 21]. В зв'язку з цим виникає необхідність науково осмислити методологію та методіку цього процесу, надати відповідності із закономірностями розвитку особистості та специфікою змісту й характеру соціокультурної діяльності.

Сьогодні соціокультурна діяльність є невід'ємною частиною існування та активної діяльності особистості, організації, держави. Трансформації суспільства зумовлюють постійний розвиток, який супроводжується виникненням, пошуком рішень та вирішенням різноманітних проблемних ситуацій.

Сукупність актуальних проблем соціально-культурної діяльності сьогодення містить:

- формування ціннісних орієнтацій сучасної молоді;
 - соціальну адаптацію осіб із обмеженими можливостями;
 - відродження та збереження культурних цінностей на національному та регіональному рівнях;
 - дієвість та ефективність підходів, засобів, технологій, інструментів соціокультурної діяльності.
- Пошуком вирішення означених проблем зайняті вчені

та практики різних прямих та споріднених сфер діяльності: філософи, соціологи, психологи, педагоги, культурологи, актори, режисери, хореографи, музиканти, менеджери та фахівці в галузі реклами тощо [3].

Однією з найактуальніших є проблема підготовки майбутніх спеціалістів галузі культури та мистецтва в умовах інтеграції до світового загальноосвітнього простору на основі технологій арт-менеджменту. Невипадково зарубіжні вчені (Ф. Колбер, І. Еврар та ін.) з появою арт-менеджменту пов'язують народження нової наукової дисципліни, називаючи її «наукою третього тисячоліття». Арт-менеджмент, як навчальна дисципліна та певний вид діяльності має свою специфіку. Щоб зорієнтуватися у його сутності та змісті, розглянемо у цьому понятті дві складові: «арт» (англ. Art) – мистецтво та «менеджмент» (англ. management – управління). Англійське слово «арт» та різні похідні від нього («арт-критик», «арт-ділер», «арт-менеджер», «арт-дизайн», «арт-ринок») нерідко використовується вітчизняними фахівцями в галузі соціокультурної діяльності. Приставка «арт», як перша складова складних слів, відповідає двом значенням: 1) слову «артистичний», наприклад: арт-клуб, арт-салон, арт-шоу та ін; 2) слову «художній», наприклад: арт-директор, арт-проект та ін, що вказує на певну спрямованість, сферу діяльності [6].

Мистецтво, як особлива система в контексті культури, займає центральне місце і є сполучною ланкою між утилітарно-практичним і духовно-теоретичним типами відносин. З одного боку, воно межує з наукою, філософією, релігією, мораллю, тобто формами суспільної свідомості і завдяки естетичному змісту опосередковує, екстраполює їхню проблематику в собі за допомогою художньо-образної форми. З іншого боку, мистецтво пов'язане з продуктами матеріальної діяльності людини, надає їм естетично-духовного змісту, що має відносно самостійне значення, проте підпорядковане функціональному, конструктивному та практичному призначенню певної речі [2].

При цьому сама специфіка арт-менеджменту дозволяє включати механізми навчання студентів, що ґрунтуються на принципі діалогу культур. Будь-який процес культурної взаємодії має певну мету – досягнення нового, ціннісно-значущого результату (продукту діяльності). Звідси й випливає особлива увага до проблем організації, управління даним процесом, що, власне, ґрунтується на технологічних особливостях менеджменту та тісно пов'язана з формуванням, трансформацією та взаємодією цінностей у сучасному освітньому середовищі.

Арт-менеджер має досить широке поле діяльності, оскільки мистецько-творчий продукт дуже різноманітний. Під ним можна розуміти виробництво різноманітних шоу-програм, концертів, фестивалів, конкурсів, авторських вечорів, виставок творів різних видів мистецтва, виробництво аудіо- та відеопродукції тощо. На думку О. Оленіної, арт-менеджер «безпосередньо впливає на формування громадської думки, оціночні судження та смаки публіки, залучаючи її до опанування, а можливо, надалі – і у процес створення культурних цінностей, тому він повинен вирішувати завдання пізнавального, практично-перетворювального, рекреаційного характеру» [4, с. 25].

Дослідниця виокремлює спектр діяльності арт-менеджера, об'єднуючи такі групи, як:

– проектно-технологічна (концептуальна розробка ідеї творчого проєкту, формування проєкту як художньо-творчої продукції, спрямованої на розвиток художнього смаку публіки, забезпечення високого естетичного відпочинку, культурного спілкування тощо);

– художньо-творча (робота над сценарієм, репетиційно-творча та виховна діяльність всередині творчого колективу, розробка творчого іміджу проєкту, конкретної «зірки», групи, розробка сценографії, костюмів, емоційно-образного та музичного рішення проєкту тощо);

– організаційно-управлінська (формування корпоративного іміджу фірми та її співробітників, підготовка та проведення концертно-гастрольної роботи, ведення переговорів, встановлення контактів з концертними організаціями, майданчиками та іншими локаціями, окремими юридичними та фізичними творчими особами, виробництво сценічних аксесуарів, виготовлення обладнання для сцени, закупівля чи оренда техніки тощо);

– маркетингова (дослідницька робота з виявлення вікових, соціально-групових інтересів аудиторії, сегментів ринку та основних споживачів художньо-творчої продукції);

– зв'язки з громадськістю та реклама (стимулювання просування художньо-творчої продукції на ринок, організація зв'язків із ЗМІ, проведення презентацій, виставок, прес-конференцій, а також усіх видів необхідної реклами – афіш, листівок, постерів, флайєрів тощо);

– комерційна та фінансово-економічна (концептуальна розробка комерційного вигідного бізнес-плану та формування бюджету, пошук інвесторів та спонсорів, узгодження цін на оформлення проєкту та умов для здійснення продажу художньо-творчого продукту на ринку: оренда приміщень, концертних залів та будь-яких локацій, технічного обладнання, пошиття костюмів, квитків тощо);

– юридично-правова (підготовка всієї юридичної документації, пов'язаної з діяльністю організації, захистом авторських прав, відстоюванням у міру необхідності інтересів авторів, виконавців, службовців у суді та арбітражі тощо) [4, с. 26].

Отже, спираючись на вищевикладене, можна виділити дві групи функцій арт-менеджменту:

– основні спільні функції, пов'язані з управлінням та організацією художньо-творчої діяльності (плануванням, організацією, мотивуванням, контролем);

– основні специфічні функції, пов'язані з мистецтвом (його призначенням та художнім споживанням) [3]. Серед них також можна виділити духовні (ідеологічні) та практичні (соціально-організуючі) функції.

Специфіка інтеграційних технологій арт-менеджменту заснована на двох сторонах діяльності: естетичній та організаційній.

«Естетичне» як міра досконалості, гармонія, є аспектом будь-якого виду діяльності і постає як фактор цілісності, що інтегрує та синтезує суперечливі форми буття. Змістове багатство категорії «естетичне» дозволяє здійснювати його аналіз та характеризувати з найрізноманітніших позицій, підходів та ракурсів як філософську категорію, проєктувати у різних ціннісних сенсах. На думку А. Лосева, «в цілому естетичне характеризується нерозривним зв'язком сторін, що в абстрактній

метафізиці здавалися несумісними одна з одною, і являють собою єдину і нерозривну цілісність суб'єктивного та об'єктивного, мислення та чуттєвості, сутності та явища, ідеї та образу, ідейної образності та вольового акту, несвідомого та свідомого, ірраціонального та раціонального, незацікавленого милування та утилітарного користування, споглядального та діяльного, органічно живого та технічно зробленого» [2, с. 576].

Завдяки своїй діалектичній, інтегруючій та синтезуючій природі естетичне опосередковує та пов'язує собою всі типи ціннісного відношення, що заповнюють його діалектично суперечливий діапазон, починаючи з утилітарно-практичного рівня і завершуючи духовно-теоретичним, тобто естетичне набуває духовно-практичного характеру.

Давно відомо, що мистецтво поєднує у собі ті форми суспільної діяльності та пізнання, в яких виявляється людське ставлення індивіда до дійсності та до самого себе. Саме цим визначається специфіка мистецтва, його унікальність як особливий спосіб духовного виробництва. Оскільки мистецтво включає в себе всі форми соціальної діяльності, що відбивають власне людське ставлення до дійсності, сфера його впливу на життя безмежна [5].

Отже, інтеграція естетичної та організаційно-управлінської діяльності, яка пов'язана з процесами виробництва та поширення мистецьких естетично-культурних цінностей у XXI ст. відкриває багатофункціональні можливості технологій арт-менеджменту у підготовці спеціалістів соціокультурної діяльності. При цьому найбільш ефективним є поліхудожній підхід у навчанні студентів, що дозволяє їм набувати базових професійних навичок на основі різних видів мистецтва та художньо-творчої проєктної діяльності.

Слід зазначити, що технології арт-менеджменту ґрунтуються на ідеях технології майстерень, які сповідує «Французька група нового виховання» (Ф. Селестен та ін.), на ідеях вільного виховання Ж.-Ж. Руссо, С. Френе, психології гуманізму Л. Виготського, Ж. Піаже, К. Роджерса [6]. У технології арт-менеджменту, як і в технології майстерень, головним завданням є передача способів роботи, а не суто конкретних знань.

Спосіб організації художньо-творчої діяльності студентів закладу вищої освіти в умовах опанування арт-менеджментом є особливим фактором спільної (колективної) діяльності, яка чинить потужну стимулюючу дію.

Технології арт-менеджменту припускають:

- організацію спільних дій, яка веде до активізації освітнього процесу;
- розподіл початкових дій та операцій, що зумовлюють особливості об'єкта, який вивчається;
- комунікацію та спілкування, завдяки яким плануються умови діяльності та вибір відповідних способів дії;
- обмін способами дії, що зумовлюється необхідністю отримання сукупного творчого продукту діяльності;
- порозуміння, яке зумовлюється характером включення студентів у спільну діяльність;
- рефлексію, через яку встановлюється ставлення учасників до власної дії та забезпечується її адекватна корекція [6].

До цільових орієнтирів застосування технологій арт-менеджменту у закладі вищої освіти можна віднести:

- оновлення предметного змісту, поєднання у ньому різних форм діяльності, смислових спектрів та ціннісних орієнтирів;
- надання студентам можливості особистісного саморозвитку, усвідомлення самих себе у професійній діяльності.

Особливою методикою арт-менеджменту є метод проєктів. Художнє проєктування ми розглядаємо як важливий метод розвитку творчої уяви студентів в процесі навчання. У художньому проєктуванні сама по собі ідея відіграє синтезуючу роль по відношенню до всього проєкту, його частин та деталей, втілюючись у мистецькому задумі. Формування ідеї (задуму) складає основу художнього проєктування, що знаходить відображення у постановці генеральної (кінцевої) мети, що потребує від студентів володіння навичками аналізу соціокультурної ситуації, пошуку адекватного вирішення суспільних та власних проблем, невпинної роботи над саморозвитком та розширенням художньо-естетичного досвіду, світогляду, ціннісно-орієнтаційної спрямованості особистості тощо.

Технології арт-менеджменту складаються з низки завдань, які спрямовують роботу студентів у потрібне русло, але всередині кожного завдання вони абсолютно вільні та змушені здійснювати власний вибір форми художньо-творчої діяльності та засобів для досягнення мети. На наш погляд, у цьому полягають особливості змісту технологій арт-менеджменту.

У зв'язку з цим, інноваційні технології арт-менеджменту у закладі вищої освіти допомагають розкрити можливості становлення професійної компетентності особистості студента, які у навчально-виховному процесі створюють особливе художнє середовище, крізь призму якого глибше усвідомлюються ціннісні орієнтації та значення творчої діяльності.

Впровадження сучасних технологій арт-менеджменту у систему вищої освіти передбачає:

- 1) висування на перший план творчих продуктивних завдань;
- 2) «занурення» в художньо-проєктну діяльність із подальшою обробкою окремих елементів та дій;
- 3) слідування творчих завдань логіці зростаючої креативності, пізнавальної та розвиваючої значущості;
- 4) спонукання до самореалізації у професійній діяльності, висування нових цілей та творчих задумів.

Педагогічна технологія творчого розвитку студентів в умовах навчання основ арт-менеджменту включає наступні елементи:

- а) постановку чітко сформульованої мети;
- б) послідовну орієнтацію процесу професійної підготовки на запланований результат;
- в) оцінку результатів.

Перед початком творчого процесу викладач має визначити найбільш загальні критерії оцінки результату, які є головним напрямом творчих пошуків. Установка на створення творчого продукту під час занять уточнюється, коригується, переростаючи у уявний образ майбутнього проєкту.

Оціночні критерії, які визначаються до проєкту, одночасно є засобом управління якістю та засобом напряму самого процесу художньої творчості студента. Критерії оцінки творчих робіт є єдиною системою, яка відображає вимоги до їх грамотності та

виразності, тобто до вирішення комплексу навчально-пізнавальних та художньо-образних, творчих завдань.

При цьому якісна оцінка арт-проекту є одним із ефективних засобів управління процесом творчого розвитку та заснована на оцінці його соціальної та художньої цінності, об'єктивних якостей, відносно, суб'єктивної цінності, що відображає ступінь просування кожного студента до опанування проектною художньо-творчою діяльністю.

На нашу думку, критеріями оцінки арт-проекту є:

- 1) яскравість та оригінальність проекту (ідея, тематика, форма організації);
- 2) концепція проекту (актуальність проблеми, грамотно сформульовані цілі; основні завдання);
- 3) художній зміст проекту;
- 4) здатність проекту вплинути на якість загальнокультурного розвитку потенційних відвідувачів (особливості пізнавального, розвиваючого, виховного впливу тощо);
- 5) чітке розуміння кінцевого культурного та соціально-економічного продукту;
- 6) ефективне використання організаційних механізмів;
- 7) привабливість проекту для потенційних партнерів із різних галузей професійної діяльності, у тому числі із сфери державного управління; середнього та малого бізнесу;
- 8) реалістичність бюджету;
- 9) грамотно сформульована інформаційна та маркетингова кампанія;
- 10) своєрідність реклами, неповторність художнього оформлення, наприклад афіш, постерів, рекламних біл-бордів, сіті-лайтів, флайерів, будь-якої доречної сувенірної продукції тощо.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Робота над задумом проекту – процес творчий, який вимагає від студентів володіння навичками аналізу соціокультурної ситуації, пошуку адекватного варіанта вирішення проблем, невпинної роботи над саморозвитком та розширенням свого художньо-естетичного досвіду, ціннісно-орієнтаційної спрямованості.

Отже, проблема опанування нових технологій арт-менеджменту в системі вищої освіти, адаптація експериментальних програм до запитів та пізнавальних можливостей майбутніх фахівців соціально-культурної діяльності – все це ініціює перехід теорії та практики навчання на якісно новий ступінь розвитку.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Ариарский М. А. Шестьдесят лет научного осмысления социально-культурной деятельности и принципов подготовки ее специалистов. М.: МГУКИ, 2009. 166 с.
2. Лосев А. Ф. Эстетика. Философская энциклопедия. М., 1970. Т.5. 600 с.
3. Менеджмент соціо-культурної діяльності: стан і перспективи. Матеріали VII відкритої научно-практичної

конференції (м. Луганськ, 8 лютого 2021 р.). Луганськ, 2021. С. 50–55.

4. Оленіна О. Арт-менеджмент у соціокультурній динаміці. Навч. посібник. Харків, 2021. 88 с.

5. Сидор І. П. Соціокультурні технології в організації дозвілля [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchu/N144/N144p146-149.pdf.

6. Сумінова Т. М. Арт-менеджмент як соціокультурний концепт. (2011). Електронний ресурс. Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/art-menedzhment-kak-sotsiokulturnyy-kontsept>

REFERENCES

1. Ariarskiy, M. A. (2009). Shest'desyat let nauchnogo osmysleniya sotsial'no-kul'turnoy deyatel'nosti i printsipov podgotovki yeye spetsialistov. [Sixty years of scientific understanding of socio-cultural activities and the principles of training its specialists]. Moscow.
2. Losev, A. F. (1970). Estetika. Filosofskaya entsiklopediya. [Aesthetics. Philosophical Encyclopedia]. Moscow.
3. Menedzhment sotsio-kul'turnoyi diyal'nosti: stan i perspektivy. Materialy VII vidkrytoyi nauchno-praktychnoyi konferentsiyi (2021). [Management of socio-cultural activities: status and prospects. Materials of the VII open scientific and practical conference]. Lugansk.
4. Olenina, O. (2021). Art-menedzhment u sotsiokul'turniy dynamitsi. Navch. Posibnyk [Art management in sociocultural dynamics. Education manual]. Kharkiv.
5. Sydor, I. P. Sotsiokul'turni tekhnolohiyi v orhanizatsiyi dozvillya [Elektronnyy resurs] [Sociocultural technologies in the organization of leisure [Electronic resource]. http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchu/N144/N144p146-149.pdf.
6. Suminova, T. M. (2011). Art-menedzhment yak sotsiokul'turnyy kontsept [Art management as a sociocultural concept]. [Electronic resource]. <https://cyberleninka.ru/article/n/art-menedzhment-kak-sotsiokulturnyy-kontsept>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КУЛІКОВА Світлана Вікторівна – кандидат педагогічних наук, доцент, докторант кафедри педагогіки та спеціальної освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: соціокультурна діяльність майбутніх фахівців в галузі музичного мистецтва.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KULIKOVA Svitlana Viktorivna – Candidate of Pedagogical Sciences, associate professor, doctoral student of the Department of Pedagogy and Special Education of Volodymyr Vinnichenko Central Ukrainian State Pedagogical University.

Scientific interests: sociocultural activities of future specialists in the field of musical art.

Стаття надійшла до редакції 12.10.2022 р.